

Samarbeid for å nå målene

Politisk plattform 2019-2023

Fylkeskommunen sine tjenester betyr mye for folks hverdag, innen utdanning, samferdsel, arbeidsliv, folkehelse og kultur. Derfor er det viktig at vi har et levende folkestyre med gode medvirkningsmuligheter for ungdom, ansatte og andre innbyggere.

Rogaland skal være en åpen og nyskapende fylkeskommune, med fokus på innovasjon, sikring av arbeidsplasser og grønn utvikling i hele fylket.

FNs 17 bærekraftsmål skal legges til grunn for all planlegging i fylkeskommunen og ambisiøse klimamål er avgjørende for framtidige generasjoner. Matjord er en avgrenset og uerstattelig ressurs som krever et sterkt jordvern med tanke på matvaresikkerhet i tråd med regionalt jordvernmål.

Vi vil sikre en sunn økonomisk styring av fylkeskommunen og gjennomføringstempoet på mål i dette dokumentet vil være avhengig av det økonomiske handlingsrommet.

Samarbeid med nabofylkene er viktig for å sikre et sømløst og godt tilbud for våre innbyggere på tvers av fylkesgrensene.

1. Klima og miljø

**Bærekraftsmål 13:
Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.**

Klima er en av våre aller største utfordringer i dag, og det krever klare prioriteringer og tiltak nasjonalt, regionalt og kommunalt for å nå de nødvendige klimamålene.

Det skal føres årlig klimaregnskap og lages et klimabudsjett med klare etappemål som står i forhold til kuttmaal satt gjennom Parisavtalen.

Vi skal redusere egne klimagassutslipp. Vi skal sammen med andre jobbe for en grønn samfunns- og næringsutvikling for eksempelvis gjennom Klimapartner-prosjektet.

Vi vil igangsette et skole- og elevprosjekt inspirert av karbonavgift til fordeling (KAFⁱ), med mål om å møte engasjementet fra elevene våre og skape ny kunnskap om klimautfordringene.

Ved nybygg og anbudsrunder skal det stilles strenge miljøkrav, og nye bygg skal miljøsertifiseres. Nye fylkeskommunale bygg skal som hovedregel føres opp med BREEAMⁱⁱ sertifisering eller bedre.

Det må fås på plass ordninger som stimulerer til energieffektivisering og som skaper bevissthet om forbruket av energi. Vi må utnytte lokale ressurser til fornybar energiproduksjon, som for eksempel biogass.

Naturen og det biologiske mangfoldet skal tas hensyn til, og vi skal ha en nullvisjon for nedbygging av matjord og oppfylle vedtatt jordvernstrategi. I planer hvor en må omdisponere matjord skal man ha en plan og areal for direkte overføring av jorda, og ikke nytte mellomlagring.

Preikestolen setter stadig nye besøksrekorder. Turisme er viktig for regionen, men det er også viktig å ivareta dette unike og verdifulle naturområdet. Vi må derfor sørge for en bærekraftig forvaltning av området. Fylkesdelplanen for Preikestolområdet skal derfor revideres for å gjøre en ny vurdering av balansen mellom bruk og vern av området.

Rogaland skal være en ledende fylkeskommune for å forhindre plast på avveie og bruken av unødvendig plast skal fases ut. Det bør etableres belønningsordninger for vern av truede arter, samt etableres ordninger som sikrer bedre vilkår for insekter.

2. Kompetanse og skole

Bærekraftsmål 4:

Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle.

Vi vil videreutvikle nullvisjonen mot frafall i videregående skole. Blant annet vil vi gjøre overgangen mellom ungdomsskole og videregående skole lettere, eksempelvis gjennom erfaringer fra Glidelåsprosjektet i Randabergⁱⁱⁱ og gjennom arbeidet i kvalifiseringssentrene. Vi vil også at prøveprosjektet om å fjerne orden- og oppførselskarakteren videreføres.

Ung data-undersøkelser viser at det fremdeles er store utfordringer når det gjelder elevers læringsmiljø. Dette vil vi endre. Vi vil legge til rette for et godt psykososialt arbeidsmiljø for elevene gjennom styrking av både skolehelsetjenesten, mobbeombudet og lærlinge- og elevombudet og ha en sosialrådgiver per skole. Vi vil jobbe sammen med kommunene for å oppnå Helsedirektoratets veiledende bemanningsnorm for helsesjukepleier på de

enkelte skolene. Som skoleeier må vi være særlig bevisst på utfordringer hybelboere kan møte.

På våre skoler er det nulltoleranse mot mobbing.

Vi vil ha økt satsning på fagutdanningen med tettere kopling mellom utdanning og næringsliv. Det vurderes å etablere et nytt tilbud innen landbruksfagutdanning med eksempelvis fagbrev.

Vi vil også styrke utdanningstilbudet innen grønn omstilling, en landslinje innen fornybar energi og andre tilbud som styrker nødvendig kompetanse næringslivet etterspør.

Rogaland har et mangfoldig næringsliv. Vi ønsker at flere unge engasjerer seg i entreprenørskap og næringsutvikling, og vil derfor styrke Ungt entreprenørskap på alle våre skoler denne periode. Vi ønsker å legge til rette for en mer praktisk skolehverdag.

Vi vil ta hele fylket i bruk, og vil sikre gode og varierte utdanningstilbud i hele fylket. Derfor må distriktskolene våre må sikres for å beholde gode studietilbud. Livslang læring er viktig, og vi ønsker å være en aktiv part i det desentraliserte utdanningstilbudet. Vi mener Utdanning i Regionene (UiR^{iv}) er en god modell vi vil jobbe videre med. Vi vil også se på videreutvikling av Bergelandsmodellen^v. Vi er positive til at skolene utvikler egne linjer/styrker egen profil, slik som YSK^{vi}.

MOR^{vii}, livslang lærling der du bor, er et spennende prosjekt. Fylkeskommunen vil være en aktiv part i dette prosjektet.

Vi vil også at utrede den naturlige skolesekken. Målet med denne er at elevene får kunnskap og bevissthet om bærekraftig utvikling og miljøutfordringer.

Vi vil sikre at våre lærere har den profesjonsfriheten og tilliten de fortjener. Derfor ønsker vi at de har de ressursene som de trenger, samtidig som vi må følge opp tiltak for å fjerne tidstyver.

Vi vil sikre elever en rett til å kunne fortsette på samme skole i overgangen vg1/vg2, uten at dette kommer i konflikt med prinsippet om fritt skolevalg på skolene i fylket. I første omgang vil vi se hvordan dette kan innføres for studiespesialiserende utdanningsprogram. Deretter utrede hvorvidt dette kan fungere også på yrkesfaglige linjer.

Det må tas et ekstra ansvar for kvalifiserte elever som skal ut i lære som trenger ekstra tilrettelegging/fleksibilitet. Det skal derfor vurderes en tilskuddsordning opp mot bedriftene for å ivareta denne gruppen.

Vi mener den offentlige skolen skal være bærebjelken i den videregående opplæringen. Samtidig mener vi friskolene i Rogaland tilbyr et viktig supplement og alternativ til det offentlige og et tilbud om opplæring på et annet pedagogisk eller religiøst grunnlag. Det er viktig at fylkeskommunen har god og jevnlig dialog med friskolene der en også drøfter dimensjonering av tilbud og hvordan en kan samkjøre tilbudene best mulig. Skoleskipet Gann er et unikt opplæringstilbud og vi vil videreføre den særskilte støtten til dette tilbudet.

Vi vil si nei til oppretting av nye kommersielle privatskoler i denne perioden.

3. Regional- og næringsutvikling

Bærekraftsmål 9:

Bygge solid infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon.

Fylkeskommunen er en viktig tilrettelegger og skal være en aktiv aktør for næringsutvikling. Vi ønsker derfor økt satsing for bruk av de regionale virkemidlene, som regionalt utviklingsmidler og kommunale næringsfond, for å legge til rette for innovasjon og sikring av arbeidsplasser. Vi ønsker at SIVA^{viii} og Næringshagene skal fortsette som selvstendige virkemidler.

Fylket vårt har en sammensatt næringsstruktur som krever ulike løsninger. Dette omfatter blant annet å støtte utvikling av de regionale næringsklyngene, med fokus på innovasjon og fornybar energi.

Det er viktig for næringsutviklingen at det er god mobil-, bredbånd og el-tilgang i hele fylket, og at nødvendig utbygging og tilrettelegging prioriteres.

Rogaland har en utvikling i bo- og arbeidsmarked som går på tvers av kommunegrenser. Regionalplaner er et avgjørende styringsverktøy for å sikre en god utvikling av fylket.

Vi vil legge til rette for økt og bærekraftig matproduksjon i hele fylket, og styrke Rogalands posisjon som matfylke.

Rogaland er en viktig reiselivsdestinasjon, både innen mat-, kultur og naturopplevelser. Det er viktig at vi videreutvikler reiselivet i Rogaland på en bærekraftig måte, i samråd med næringene. Rogaland skal bidra til utvikling av bærekraftig cruiseturisme som innebærer at utslippene skal ned, og den landbaserte verdiskapingen skal øke.

Det tilrådes ikke nye konsesjoner for vindkraft på land i neste fireårsperiode. Konsekvenser for natur og nærmiljø for etablerte anlegg, samt eierstruktur og skatteregler for eventuelt nye anlegg må kartlegges.

Vi skal ha en ledende rolle innen videreutvikling av havvindsindustrien, og skal være foregangsfylke innen innovasjon, utvikling og kompetanse innen flytende havvind.

Vi vil satse videre på karbonfangst og -lagring (CCS^{ix}) og grønn hydrogen. Norge skal ta en ledende rolle i teknologiutviklingen, og jobbe for at Rogaland får en sentral rolle i denne videreutviklingen av olje- og gassbransjen. Rogaland skal forbli Norges energiregion.

Ved nye stedsuavhengige fylkeskommunale arbeidsplasser skal disse prioriteres til regionene. Vi vil også jobbe for å tiltrekke oss statlige arbeidsplasser til fylket.

Det er viktig at havbruksnæringen vår har rammevilkår som bidrar til at næringen foretar miljøvennlige investeringer og kan videreutvikle teknologien innenfor lukkede anlegg.

Det må legges til rette for ladestasjoner i hele fylket.

4. Kollektivsatsning

Bærekraftsmål 9:

Infrastruktur er den underliggende strukturen som må være på plass for at samfunn skal fungere.

Som folkevalgte har vi ansvaret for kollektivtilbudet i fylket vårt. Vi må derfor være klare i bestillinger og mål. Anbudsprosessene må utformes slik at miljøvennlig teknologi tas i bruk for å få ned totale utslipp.

I arbeidet med revidering av Byvekstavtalen må alltid faglige vurderinger ligge til grunn før avgjørelser tas. Nullvekstmålet må bestå, bussveien fullføres og arbeidet med å endre reisevanene våre i miljøvennlig retning fortsetter. Vi vil styrke trafiksikkerhetsarbeidet for barn og unge med ekstra fokus på gang- og sykkelveier.

HjemJobbHjem-ordningen har vært en suksess, vi vil derfor se på muligheten for utviding av dette ut fra belønningsordningen som ligger i Byvekstavtalen.

Vårt mål er en betydelig økt kollektivandel i hele fylket. Økt bruk av kollektivtransport er avgjørende for at vi også i framtiden skal ha velfungerende sentra og for å nå klimamålene. Dette kan vi oppnå ved økt brukervennlighet, hyppigere avganger og sømløse/effektive overganger mellom buss, tog, ferje og hurtigbåt. I denne perioden vil arbeidet med planlegging av dobbeltspor mellom Sandnes og Egersund prioriteres.

Fylket tar initiativ til å få på plass «MobiRog», en fullverdig mobilitets-app for Rogaland, som inkluderer sømløse overganger mellom ulike kollektivløsninger samt inkludering av dele-kjøretøy og dele-mobilitet.

Vi ønsker å prioritere billige ungdomskort. Vi har som mål å utvide ungdomskortet nedover i alder, og arbeide for at det også kan gjelde på regiontog og regionbusser.

Det er et mål at flere skal sette bilen hjemme «av og til», og at flere familier skal velge buss. Vi må derfor gjøre det mer attraktivt og konkurransedyktig å velge buss også for disse gruppene.

Det er viktig for oss å sikre et hurtigbåttilbud som gjør at fylket henger sammen som et skole-, bolig- og arbeidsmarked. Båtnøkkelen for fordeling av statlige midler må revideres.

Reisetid til og fra videregående med ventetid blir i noen tilfeller urimelig lang. På bakgrunn av dette rulleres skysregulativet.

Erfaringer fra HentMeg-ordningen^x i Sauda og Hjem for en 50-lapp legges til grunn for vurderinger av kollektivløsninger også i andre deler av fylket. Vi ønsker en satsning på Kollektiv i distriktene (KID), som knyttes opp til turisme over regiongrensene.

Et effektivt skinnegående tilbud er viktig for Rogaland.

5. Samferdsel

Bærekraftsmål 11:

Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige.

Rogaland fylkeskommune overtar drift og utviklingsansvar for fylkesveiene fra 2020. Den nye driftsorganisasjonen skal utvikles til en effektivt og smidig organisasjon som skal gi mest mulig vedlikehold og nybygg av fylkesveier. Målet er å få mest mulig «vei» tilbake for de midlene som anvendes.

Driftsorganisasjonen skal utfordres på å finne enkle, men gode nok løsninger, som er kostnadssparende. Veinormaler er viktige, men samtidig skal vi utfordre disse for å få til de rette løsningene i Rogaland.

Rapportering til politisk nivå skal forenkles, og skal gi en god oversikt over hvilke prosjekter som er i hvilken fase, og hvordan disse er økonomisk finansiert.

Fylket vårt har en svært variert bosetning og derfor også forskjellige utfordringer. Vi må sikre både effektiv fremkommelighet i bysentre, og en sikker og forutsigbar vei-, bane- og båtforbindelse i distriktet.

Klimaendringene fører til større behov for ras- og flomsikring. Vi vil styrke trafikksikkerhetsarbeidet for barn og unge, med ekstra fokus på trygge gang- og sykkelveier. Fremkommelighet er viktig for bosetningen og næringsutvikling. Det er derfor viktig med en klar prioritering av de mest utsatte veistrekningene.

Vi har som mål å ta igjen etterslepet og handlingsplanen for fylkesveier i Rogaland denne perioden.

Ved tildeling av nye drosjeløyver, samt fornying av løyve på Nord-Jæren skal det være krav i løyvet om å bruke nullutslippskjøretøy, og alko-lås dersom dette er mulig.

Vi forventer at staten garanterer for lån og investeringer tilknyttet Rogfast og andre statlige veiprosjekter.

Vi er et fylke med mange gode havner. Samhandling mellom havn, bane og vei er viktig for å få mer godstrafikk over på sjø/bane.

6. Kunst, kultur, idrett og friluftsliv

Bærekraftsmål 3:

Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.

Kunst, kultur, idrett og friluftsliv fyller menneskers liv med mening og innhold. Likestilling, inkludering og mangfold er viktige prinsipper som skal ligge til grunn i dette arbeidet. Fylkeskommunen er en viktig aktør for kulturliv, frivillighet og idrett og vi ønsker å støtte dette gjennom tillit, støtteordninger og andre tilrettelegginger. Frivillige kultur- og idrettsorganisasjoner er viktige bærebjelker i lokalsamfunnet og derfor ønsker vi å øke og forenkle støtten til bla frivillig barne- og ungdomsarbeid.

Det må tilrettelegges for dem som benytter kulturlivet minst. Vi ønsker å innføre kultur i fengsel, og videreføre den kulturelle skolesekken og spaserstokken.

Vi vil tilrettelegge friluftsområder og badeplasser med nødvendige fasiliteter. Dette kan gjøres gjennom å øke støtten til Friluftsrådene. Vi vil følge opp belønningsordninger for søppel- og plastrydding.

Vi vil styrke bibliotekene som arenaer for leselyst, språk, læring og kulturopplevelser.

Støtte opp om regionmuseene, inkludert Jærmuseets rolle som regionalt vitensenter for Sør-Vestlandet. Rogaland fylkeskommune har også et spesielt ansvar for å bidra til å investere i bygging og etablering av viktige kulturinstitusjoner. I den kommende perioden vil vi igangsette store kulturprosjekter som Jøssingfjord vitenmuseum og Rogaland teaters sceneskifte samt etableringen av et regionalt kystpilegrimssenter med utgangspunkt i fylkets 1000-årssted på Avaldsnes.

Rogaland er hjem for både nynorsk og bokmålsbrukere og skal være et fylke der det er like naturlig å bruke begge målformene. Fylkeskommunen må sørge for at nynorskbrukere får oppfylt sine språklige rettigheter. Det skal være like enkelt å være nynorskelev som bokmålselev. Vi vil sikre at allerede vedtatte tiltak blir gjennomført.

Vi vil satse på det frie kunstfeltet og jobbe for mer kunst i fylkeskommunale rom og bygg.

Rogaland har mange kulturminner som må sikres for at framtidige generasjoner også får glede av og kjennskap til historien. Et representativt utvalg av verneverdige bygg, fartøy og kulturmiljø bør bevares gjennom ny bruk.

Sørge for at idretts- og kulturfeltet blir aktive deltakere i klima- og miljøarbeidet. Idrettsanlegg som får tildelt spillemidler skal bygges etter miljøvennlige retningslinjer.

7. Folkehelse og tannhelse

Bærekraftsmål 3:

Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.

Det må tas hensyn til folkehelsearbeid i alle fylkeskommunens oppgaver. Det helse- og sosialfaglige tilbudet til elevene i skolen må styrkes og skolenes uterom skal legge til rette for fysisk aktivitet. Ordningen med gratis skolefrokost på videregående skoler fortsetter.

Friluftsområder, skoler og arbeidsplasser skal være universelt utformet. Allemannsretten må opprettholdes og vi ønsker bedre tilgjengelighet både til utmark og strandsoner.

Den offentlige tannhelsetjenesten er en viktig del av ansvaret til Rogaland fylkeskommune. Det er viktig at denne har høy kvalitet og er geografisk tilgjengelig for alle. Fylkestinget skal ha innflytelse på levering av tannhelsetjenesten gjennom politisk behandling av klinikkstrukturen. Det er viktig at det regionale kompetansesenteret videreutvikles.

De regionale kompetansesentrene gjør en viktig innsats innen eksempelvis forskning og tannlegeskrek.

Vi vil jobbe opp mot statlige myndigheter for å redusere egenandelen for tannregulering til barn.

8. Arbeidslivspolitik og fylkeskommunen som arbeidsgiver

Bærekraftsmål 8:

Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

De ansatte er den viktigste ressursen for Rogaland fylkeskommune. Fylkeskommunen skal være en attraktiv arbeidsplass som bygger på åpenhet, tillit, respekt og gode arbeidsbetingelser.

Fylkeskommunen skal tilby hele og faste stillinger for å unngå ufrivillig deltid. Fylkeskommunen skal ikke benytte seg av muligheten for midlertidige ansettelser på vilkårlig grunnlag.

Vi vil verne om varslerne. Når en ansatt sier ifra om ukultur, mangler eller feil, skal vedkommende bli godt ivaretatt. Dette for å sikre en åpen og lærende kultur i fylkeskommunen med mål om å bli stadig bedre.

De ansatte i fylkeskommunen skal gis muligheter for relevant etter- og videreutdanning. De ansatte skal sikres reell medvirkning, representasjon i styrer og utvalg hvor virksomheten i stor grad berører fylkeskommunens egne ansatte.

Vi vil sikre flere varige tilrettelagte arbeidsplasser (VTA) i fylkeskommunen, blant annet gjennom bevisst bruk av arbeids- og inkluderingsbedrifter.

Vi vil videreutvikle seriøsitetsreglene Rogalandsmodellen, blant annet ved å sette krav også innen samferdselssektoren. Vi vil også styrke vår innsats mot sosial dumping og svart arbeid, både gjennom Rogalandsmodellen, men også gjennom samarbeid som Uropatruljen.

ⁱ KAF – karbonavgift til fordeling.

ⁱⁱ BREEAM NOR er en miljøsertifisering for alle typer bygg.

ⁱⁱⁱ Glidelåsprosjektet er et tverrfaglig samarbeidsprosjekt mellom Randaberg kommune og fylkeskommunen. Her får elever kommunen har bekymringer for når det gjelder helse og levekår, ekstra oppfølging for å sikre at de fullfører skoleløpet.

^{iv} Utdanning i Regionene

^v Bergelandsmodellen går ut på at store av deler av undervisningen i VG2 er lagt til relevante bedrifter der faget hører til. Eksempelvis i barnehage.

^{vi} Yrkes- og studiekompetanse (YSK) er en fireårig studieretning som gir både studiekompetanse og fagbrev. Løpet er særlig knyttet til næringslivet. I Rogaland tilbys dette bare i Sauda.

^{vii} Motivasjon, opplæring og rettleiing (MOR) er et prosjekt i Ryfylke og er et samarbeid mellom videregående skoler i Strand og Sauda/Sand.

^{viii} SIVA er et statlig foretak som utvikler, eier og finansierer en nasjonal infrastruktur for innovasjon.

^{ix} CCS – karbonfangst og lagring.

^x HentMeg er et prøveprosjekt i Sauda, en hentetjeneste hvor Kolumbus henter passasjerer der de er og kjører dit en vil til busspris. Erstatte ordinære bussruter.